

Saksframlegg

Gbnr 492/1 - Lyserenveien 471 - Klage på vedtak om avslag av endring av tømmefrekvens av lukket slamanlegg

Saksbehandler	Arkiv	ArkivsakID
Sofie Billing Karlsrud		26/5866

Saksnr	Utvalg	Type	Dato
	Klagenemnda	PS	

Kommunedirektørens forslag til vedtak:

Indre Østfold kommunes forskrift for tømming av slamanlegg § 7 åpner ikke for endring av tømmefrekvens basert på økonomiske hensyn.

Vedtaket opprettholdes. Klage tas ikke til følge.

Sammendrag:

Saken gjelder klage på avslag på søknad om sjeldnere tømming av en 3 m³ tett tank på en fritidseiendom ved Lyseren. Klager viser til begrenset bruk, et beregnet årlig vannforbruk på 500–1 000 liter og planlagt nivåvarsling, og mener at tømming hvert tredje eller fjerde år vil være tilstrekkelig.

Etter forskrift for tømming av slamanlegg, Indre Østfold kommune § 7 skal tette tanker som hovedregel tømmes årlig. Andre tømmefrekvenser kan tillates dersom dette er nødvendig for å sikre anleggets optimale drift. Kommunedirektøren vurderer at begrenset bruk og økonomiske hensyn ikke gir grunnlag for unntak. Det er også lagt vekt på tankens størrelse, manglende sikkerhetsmargin ved den foreslåtte tømmefrekvensen og nærheten til en drikkevannsbrønn. Nivåvarsling erstatter heller ikke den fysiske kontrollen som gjennomføres ved tømming. Kommunedirektøren anbefaler derfor at klagen ikke tas til følge, og at vedtaket om årlig tømming opprettholdes.

Bakgrunn og saksopplysninger:

Eier av Lyserenveien 471 kontaktet våren 2026 Kommunale avgifter ved Indre Østfold kommune om muligheten for sjeldnere tømming av lukket tank på fritidseiendom ved Lyseren. Eier ble henvist til å ta kontakt med kommunens avdeling for VA-forvaltning

skriftlig, og der søke om sjeldnere tømning av tanken på eiendommen. Den 15. juli 2026 mottok VA-forvaltning søknad om sjeldnere tømning av tett tank på fritidseiendommen, gbnr. 492/1, Lyserenveien 471.

Eier begrunnet søknaden om sjeldnere tømmeffrekvens av tanken med at hun bruker fritidseiendommen maksimalt 30 døgn i året. Når eier først benytter seg av eiendommen ble det også brukt lite vann, ettersom hun primært brukte hytten som et overnattingssted for å treffe familie sørpå. Hun har også varslingsystem tilknyttet tanken, og vil derfor få beskjed når tanken må tømmes. Videre mener hun at en ikke kan vektlegge faren for forurensning av vannforekomst ettersom det er tale om hennes egen private vannbrønn. På dette grunnlaget ønsket eier fritak fra forskrift for tømning av slamanlegg, Indre Østfold kommune § 7, som fastsetter at tette tanker skal tømmes hvert år.

Den 17. juli 2026 sendte kommunen vedtak om avslag på søknad om redusert tømmeffrekvens. Kommunen begrunnet avslaget med at volumet som Odin (produksjonsfirma for avløpsløsninger) har regnet ut fra tiltaksbeskrivelsen til eier gjør at tanken kan fylles opp på under 2 år, og at volumet derfor ikke gir grunnlag for å redusere tømmeffrekvensen ut over det som allerede følger av forskriften. Dessuten poengterer kommunen at tanken ligger svært nærme drikkevannsbrønn, noe som skjerper hensynet til å opprettholde årlig tømning og kontroll, slik at eventuelle lekkasjer fanges opp tidlig og faren for forurensning av drikkevann reduseres.

Kommunen mottok den 24. juli 2026 klage på vedtaket om avslag om søknad om redusert tømmeffrekvens for tett tank. I klagen hevder eier at informasjonen om estimer for bruk av vann på fritidseiendommen fra Odin er feil, herunder at de ikke stemmer med opplysningene eier opplyste om. Eier viser at hennes eget estimat i forhold til forventet bruk er 500-1000 liter per år, noe som tilsier at tømning hvert 3 eller 4 år er tilstrekkelig.

Aktuelle planer, vedtak og dokumenter:

Forurensningsloven

Det følger av forurensningsloven § 26 første ledd at *"kommunen skal sørge for tømning av mindre renseanlegg som slamavskillere og samlekkummer for avslamming av sanitært avløpsvann og overvann. Det samme gjelder for oppsamlingstanker med ubehandlet sanitært avløpsvann."*

Videre følger det av § 26 fjerde ledd at *"reglene i § 30 om kommunal avfallsinnsamling og i § 34 om avfallsgebyrer får tilsvarende anvendelse ved tømning av slamavskillere, privat m.v. Kommunens plikter etter første ledd skal likevel gjelde både i og utenfor tettbygde strøk"*

Etter forurensningsloven § 30 andre ledd andre punktum *"kan (kommunen) etter søknad unnta bestemte eiendommer fra den kommunale innsamlingen"*.

Av forurensningsloven § 30 tredje ledd første punktum følger det videre at *"kommunen kan gi forskrifter for å få til en hensiktsmessig og hygienisk oppbevaring, innsamling og transport av husholdningsavfall."*

Forskrift for tømming av slamanlegg, Indre Østfold kommune

Alle eiendommer der det er slamanlegg, skal etter forskrift for tømming av slamanlegg, Indre Østfold kommune § 2 andre ledd være med i den kommunale slamtømmingsordningen.

Forskrift for tømming av slamanlegg, Indre Østfold kommune er forankret i forurensningsloven § 26, § 30, § 34 og § 79.

Lokal forskrift § 3 inkluderer tette tanker i slamanlegg, og med anlegg mener forskriften slamanlegg. Kommunen kan tillate behovsprøvd tømming dersom det er nødvendig for å sikre optimal drift av anlegget.

Etter forskriftens § 7 om tømmehyppighet følger det av andre og tredje ledd at tømmefrekvensen for slamanlegg er *"hvert år"* for *"tette tanker, med eller uten vannklosett tilknyttet"*. *Tette tanker skal ha alarm for høy vannstand*.

I § 7 andre ledd følger videre et unntak for den øvrige tømmefrekvens i bestemmelsen. *"Kommunen kan for enkelte anlegg tillate/kreve andre tømmefrekvenser dersom dette er nødvendig for å sikre optimal drift av anlegget. Dersom utslippstillatelsen krever hyppigere tømning, må denne følges."*

Forskriftens § 7 andre ledd åpner for at kommunen for enkelte anlegg kan tillate eller kreve andre tømmefrekvenser enn det som ellers følger av bestemmelsen. Dette gjelder bare dersom en annen tømmefrekvens er *"nødvendig for å sikre anleggets optimale drift"*. Adgangen til å fravike den fastsatte tømmefrekvensen er dermed begrenset til tilfeller hvor anleggets driftsmessige behov tilsier det.

Lokal forskrift § 11 beskriver at dersom en eiendom blir stående ubebodd sammenhengende i mer enn 12 måneder, kan eier søke om å bli fritatt fra forskriften for en nærmere angitt periode.

Bestemmelsen gir kommunen en adgang til å gi eiendommer fritak fra forskriften, herunder å delta i den kommunale slamtømmingsordningen etter forskriftens § 2 dersom eiendom har blitt stående ubebodd i mer enn 12 sammenhengende måneder.

Forskriftens § 11 andre ledd gir videre kommunen en adgang til å dispensere fra forskriften i *"spesielle tilfeller og etter begrunnet søknad"*.

Alternative løsningsmuligheter/politisk handlingsrom:

Det foreligger lite politisk handlingsrom i denne saken. Dersom klagenemda velger å åpne for endring av tømmefrekvens basert på eiers forventede forbrukstall vil dette være i direkte strid med kommunens forskrift for tømming av slamanlegg. Klagenemden anbefales derfor å opprettholde vedta.

Vurderinger knyttet til FNs bærekraftmål:

FNs 6. bærekraftmål er rent vann og gode sanitærforhold. Følgende sitater er hentet fra hjemmesiden til FN:

- «For å sikre alle trygt og rimelig drikkevann innen 2030, må vi blant annet redusere vannforbruket, beskytte og restaurere de drikkevannskildene vi har og investere i nye vann- og sanitæranlegg i regionene hvor dette mangler.»
- «I hovedsak har alle tilgang til rent vann drikkevann, fasiliteter for personlig hygiene og gode toalettforhold i Norge. Vannkvaliteten er god, men Norge har utfordringer knyttet til forurensing og rensing av avløpsvann.»
- «Norge må reparere gamle vannledninger og -nett slik at kvaliteten på drikkevannet holder seg god og rørene ikke lekker. I gjennomsnitt lekker 30 prosent av vannet ut før det når forbrukeren. Det samme gjelder gamle kloakkavløp. Norge må også få bedre reservevannkilder. Vi må gjøre mer for å beskytte våtmarksområder, myrer og økosystemer med ferskvann. I Norge er cirka 25 prosent av innsjøer, elver og kystvann forurenset eller skadet».

Vurdering av gevinster og økonomiske konsekvenser:

Det vil være økonomisk gunstig for eier av Lyserenveien 471 dersom kommunen tillater sjeldnere tømning av den tette tanken. Færre tømminger vil redusere eiers utgifter til tømning. Størrelsen på den økonomiske gevinsten vil avhenge av hvilken tømmefrekvens som eventuelt fastsettes, og hvilke gebyrer som gjelder for den enkelte tømningen.

Kommunedirektøren viser samtidig til at hovedregelen etter forskrift for tømning av slamanlegg § 7 er at tette tanker skal tømmes årlig. Behovsprøvd tømning kan kun tillates dersom det er nødvendig for å sikre anleggets optimale drift. Klager har begrunnet søknaden med at boligen brukes i begrenset omfang, og at årlig tømning derfor medfører unødvendige kostnader. Begrunnelsen er dermed hovedsakelig økonomisk og knytter seg ikke til hva som er nødvendig for å sikre anleggets optimale drift.

Som redegjort for ovenfor, gir forskriften derfor ikke grunnlag for å tillate sjeldnere tømning utelukkende på bakgrunn av begrenset bruk av boligen eller hensynet til eiers økonomi. Den økonomiske gevinsten for eier kan ikke i seg selv begrunne et unntak fra forskriftens krav om årlig tømning.

Kommunedirektørens vurderinger:

Kommunen skal etter forurensningsloven § 26 første ledd sørge for tømning av blant annet oppsamlingstanker for ubehandlet sanitært avløpsvann. Alle eiendommer med slamanlegg skal være omfattet av den kommunale slamtømmeordningen, jf. forskrift for tømning av slamanlegg, Indre Østfold kommune § 2 andre ledd.

Etter forskriften § 7 skal tette tanker, med eller uten tilknyttet vannklosett, tømmes hvert år. Forskriften åpner for at kommunen for enkelte anlegg kan tillate eller kreve en annen tømmefrekvens dersom dette er «nødvendig» for å sikre anleggets «optimale drift», jf. forskriftens § 7 andre ledd. Adgangen til å fastsette en annen tømmefrekvens er dermed avgrenset til tilfeller hvor dette er begrunnet i anleggets driftsmessige behov.

Klager har begrunnet søknaden med at fritidseiendommen brukes i begrenset omfang, og at det derfor produseres lite avløpsvann. Søknaden er således begrunnet i eiendommens bruk

og kostnadene ved årlig tømning, ikke i at sjeldnere tømning er nødvendig for å sikre tankens optimale drift. Etter kommunedirektørens vurdering faller søknaden derfor utenfor unntaket i § 7 andre ledd.

Forskriftens ordlyd åpner ikke for at kommunen kan tillate sjeldnere tømning alene på grunnlag av lavt vannforbruk, begrenset bruk eller økonomiske hensyn. Kommunen kan heller ikke gjennom behandlingen av en enkeltsak utvide unntaket til å omfatte andre hensyn enn dem forskriften angir. En slik praksis ville innebære at det ble etablert en unntaksadgang uten hjemmel i forskriften. Det rettslige utgangspunktet om årlig tømning er derfor avgjørende for saken.

Kommunedirektøren har likevel vurdert klagerens konkrete opplysninger. Klager bestrider forbruksestimatet som lå til grunn for kommunens opprinnelige vedtak, og opplyser at hytta brukes maksimalt 30 døgn i året. Klager har beregnet det årlige vannforbruket til om lag 500 liter og anfører at selv et forbruk på 1 000 liter per år vil gi tilstrekkelig margin for tømning hvert tredje eller fjerde år. Det er også opplyst at det skal monteres en nivåvarsler som sender varsel til klagerens telefon.

Selv om klagerens høyere anslag på 1 000 liter per år legges til grunn, vil en tank på 3 m³ kunne fylles i løpet av fire år. Tømning hvert fjerde år vil derfor ikke gi den anførte sikkerhetsmarginen. Beregningen tar heller ikke høyde for variasjoner i bruken eller innlekking av grunnvann og overvann, som kan føre til at tanken fylles raskere enn det beregnede vannforbruket tilsier. En nivåvarsler kan varsle når væsknivået nærmer seg en fastsatt grense, men erstatter ikke tømning eller fysisk kontroll av tankens tilstand. Varsleren vil heller ikke nødvendigvis avdekke lekkasje ut av tanken eller andre feil som ikke medfører økt væsknivå.

Den årlige tømningen innebærer også en fysisk kontroll som bidrar til at lekkasjer, innlekking av fremmedvann og andre feil kan oppdages tidlig. At tanken er ny, innebærer ikke at den er uten risiko for feil eller skader. Kontrollbehovet er særlig viktig i denne saken fordi tanken ligger svært nær en drikkevannsbrønn. At det er klagerens egen brønn som kan bli berørt, endrer ikke kommunens ansvar for å forebygge forurensning og sikre forsvarlig håndtering av ubehandlet sanitært avløpsvann.

Sjeldnere tømning og kontroll kan øke risikoen for at overfylling, lekkasjer og andre feil ikke oppdages i tide, med påfølgende fare for forurensning. Hensynet til å forebygge forurensning veier derfor tungt. Dersom kommunen tillater sjeldnere tømning i tilfeller som faller utenfor unntaket i forskriften § 7 sjette ledd, kan dette i tillegg skape uklarhet om unntakets rekkevidde og gjøre det vanskeligere å sikre en konsekvent praktisering av forskriften.

Kommunedirektøren har forståelse for at fritidseiendommen brukes i begrenset omfang, og at årlig tømning medfører kostnader for klager. Dette er imidlertid ikke hensyn som etter ordlyden i forskriften § 7 gir adgang til å fastsette en annen tømmefrekvens.

Kommunedirektøren mener derfor at kommunen ikke har rettslig grunnlag for å innvilge søknaden. Klagen anbefales ikke tatt til følge, og kommunens vedtak opprettholdes.

INDRE ØSTFOLD
KOMMUNE
- på kornet

Gbnr 492_1 - Lyserenveien 471 - Bekreftelse på mottatt klage

Gbnr 492_1 - Lyserenveien 471 - Klage på avslag på søknad om sjeldnere tømning av lukket tank

Gbnr 492_1 - Lyserenveien 471 - Avslag på søknad om sjeldnere tømning av lukket tank

Gbnr 492_1 - Lyserenveien 471 - Søknad om sjeldnere tømning av lukket tank